

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne dni in praznike. — Inserati do 30 petič do Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Baldwinov kabinet podal ostavko

Zadnja seja konservativne vlade — Demisija je bila izročena danes ob 10. — Pred sestavo manjšinske delavske vlade

London, 4. junija. Včeraj popoldne se je vršila zgodovinska seja ministrskega sveta, na kateri je bilo sklenjeno, da Baldwinov kabinet po petletnem delovanju odstopi in napravi mesto delavski vladi. Baldwin je na včerajšnji seji pojasnil svojim ministrskim tovarišem razloge, ki so ga napotili k temu, da takoj poda ostavko in ne čaka na sestanek parlamenta. Po njegovem mnenju je bilo to samo nepotrebno zavlačevanje. Konservativna stranka nima namena pogajati se z liberalci za eventualno sodelovanje. Zavlačevanje odločitve pa bi tudi delavski stranki onemogočilo sestavi prestolni govori, s katerim bo otvorjeno zasedanje zbornice. Koalicija med konservativci in liberalci spleh ne pride v poštev, zato je najpomembnejše, da vlada odstopi in tako omogoči takojšnjo sestavo delavske vlade, ki bo tako že s svojim programom stopila pred novo zbornico. Ministrski svet se je priključil Baldwinovemu naziranjju ter sklenil takojšnjo demisijo.

Izvajajoč sklep včerajšnjega ministrskega sveta je Baldwin danes dopoldne ob 10. v Windzorju izročil kralju ostavko celokupne vlade, koje lista je že prijavljena. Izkazalo se je torej, da so liberalci ostali docela osamljeni in da ne računajo niti konservativci niti delavska stranka na njihovo podporo. Macdonald bo sestavil manjšinsko vlado, ki jo bodo od slučaja do slučaja podpirali tudi konservativci.

— London, 4. junija. Macdonald je že sestavil listo svoje vlade. Po tej listi je določen za finančnega ministra Snowden, za zunanjega ministra Thomas, za prvega lorda admiraltete Wedgwood, za vojnega ministra Hugh Dalton, za notranjega ministra Clynnes, za ministra zrakoplovstva Thomson, za trgovskega ministra William Graham, za poljedelskega ministra Noel Buxton, za prosvetnega ministra sir Travelliant, kot državni tajnik za Indijske zadeve lord Olivieri, dočim naj bi postal plankasterski vojvoda zastopnik Velike Britanije v Društvu narodov.

— London, 4. junija. Posl. Snowden, ki naj bi postal državni kancelar v Macdonaldovi vladi, je izjavil zastopnikom tiska, da bo postavila delavska vlada program narodne blaginje, ki mu tudi liberalci ne bodo mogli odreči svoje podpore.

— London, 4. junija. »Times« objavlja značilen članek, v katerem se

zavzema za vlado delavske stranke. List ugotavlja, da obstoji po vsej državi razpoloženje za delavsko vlado in je zato postranskega pomena, ali bo do imenovanja Macdonaldove vlade došlo koncem tedna ali pa koncem meseca. Kako se bo odločil Baldwin, je postranskega pomena, ve pa se, da konservativci ne pripravljajo nobene nesvete aliance in da nikakor ne bodo poizkušali obdržati se s pomočjo liberalne stranke, ker bi pomenilo to edino podožiranje življenja sedanje vlade. Tudi konservativni list »Morningpost« piše, da je nemogoče sodelovanje konservativcev in liberalcev, ker bi ne imelo praktične vrednosti, pri čemer je poudarilo, da politika liberalcev ni stremela po porazu socialstov, temveč konservativcev.

— London, 4. junija. Predsednik vlade Baldwin je imel včeraj ponovno posvetovanja z nekaterimi ministri. Macdonald je imel posvetovanja z vplivnejšimi prvaki svoje stranke, na

katerih so se proučevale možnosti za sestavo delavske vlade. Tudi liberalci so precej aktivni. Sir Arthur Samuel in sir Simon sta posetila Lloyd Georgea v njegovi vili in ob tej priložnosti je bilo sklenjeno, da se za danes skliče seja vseh poslancev liberalne stranke, na kateri se bo sklepalo, ali naj liberalci podpirajo Baldwinovo, če bo vlada prišla pred parlament, ali pa naj glasujejo za nezaupnico.

— Moskva, 4. junija. Sovjetski tisk vidi v zmagi delavske stranke obsodbo dosedanje angleške politike, ki v notranjosti ni rešila nobenega važnega problema, v mednarodni politiki pa ustvarila nezaupanje in nepotrebne zapletitve. V ostalem so sovjetski listi zelo rezervirani, vendar pa »Izvestija« pričakujejo, da bo Macdonald, čim pride na vlado, iz temelja izpremenil dosedanje zunanjo politiko Anglije.

Tragična smrt slovenskega letalca

V Novem Sadu se je včeraj smrtno ponesrečil narednik-pilot Ludvik Demšar.

— Novi Sad, 4. junija. V bližini Bukovine pri Novem Sadu se je pripetila včeraj popoldne nenavadna letalska nesreča. Vojaški pilot narednik Ludvik Demšar se je dvignil na letalu tipa »Breguet XIX.« k šolskemu poletu nad okolico Novega Sada. Kakor že večkrat, se tudi tokrat ni prive-

zal k svojemu sedežu, kakor je predpisano, marveč je prosto sedel v letalu. Med poletom pa je zašel v strahoviti vihar, ki je letalo naglo obrnil, tako da je Demšar padel iz letala in strmoglavil iz višine več sto metrov na zemljo. Obležal je z razbito glavico in zlomljenimi udli na mestu mrtev.

Med procesijo skočila v Dunav

Razburljiv prizor med procesijo v Budimpešti. — Ko je šla procesija preko mostu, je skočila 14 letna belo oblečena deklarca v reko in utonila.

— Budimpešta, 4. junija. Med procesijo, ki je šla v nedeljo dopoldne preko Margaretkega mostu v Ofen, se je pripetil razburljiv dogodek. Na čelu procesije je korčala šolska mladina, ki ji je sledila skupina večjih dečkov in deklet v belih oblekah. Ko je procesija prišla nekako do sredine mosta, je izstopilo iz vrste neko približno 14-letno dekle oblečeno v belo obleko. V

naslednjem hipu je vzbela na ograjo mosta in skočila takoj nato v Dunav. Procesija se je ustavila in z nasprotnega brega Dunava so takoj pripluli rešilni motorni čolni policije, da bi rešili otroka; bilo pa je vse zaman. Mladostno dekle je utonilo pred očmi vseh udeležencev procesije in izginito v valovih.

Velika korupcija afera v Pragi

Pri deželni finančni direkciji so uradniki proti primerni podkupnini odpisovali davke. — Država je oškodovana za mnogo milijonov.

— Praga, 4. junija. Poleg špijonažne afele, v katero je zapleten oficir generalnega štaba, vzbuja v češki javnosti mnogo prahu korupcijska afera, ki so jo skoraj stočasno odkrili pri deželni finančni direkciji v Pragi. V afero je zapleten računski adjutant Peske in uradnik davčnega urada Schneider. V ozadju afele pa stoji tudi nek višji uradnik, čigar ime pa čuvajo oblasti v strogi tajnosti. Gre predvsem za nezakonite davčne koncesije, ki so bile proti primerni nagradi dovoljene raznim velikim trdkam. V Pragi je bila javna tajnost, da se da s podkupovanjem pri finančni direkciji doseči odpis davkov. Dosedanja preiskava je ugotovila, da sta imenovana uradnika na lastno pest dovoljevala davčne podpise in popuste v zneskih od 700.000 do 1 milijon Kč. Država je oškodovana za mnogo milijonov. Policija je aretirala po-

leg imenovanih uradnikov tudi večje številke davkoplačevalcev, ki bodo do končane razprave kot priče in eventualni sokrivci obdržani v zaporu.

Češka špijonažna afera

Praga, 4. junija. Aretirani češkoslovaški kapitan generalnega štaba Jaroslav Falout je bil rojen leta 1886 in je služil od prevrata dalje kot podčastnik v češkoslovaški armadi. Leta 1919 je bil skupno s številnimi drugimi podčastniki imenovan častnikom ter pozneje dodeljen k tretjemu oddelku generalnega štaba. Falout je bil kmalu poznan kot marljiv in zmožen vojak in je užival pri svojih predstojnikih splošno priznanje. Kot znak zaupanja, ki ga je bil deležen, je treba smatrati tudi dejstvo, da je ponovno spremljal kot pobočnik generala Podhajskega.

Nadaljevanje razprave proti Puniši Račicu

Najavljenih je še 25 govornikov-braniteljev. — Sodba bo razglašena najbrž šele prihodnji teden.

— Beograd, 4. junija. Po dvadnevem odmoru se je danes nadaljeval proces proti Puniši Račicu in tovarišem. Ker je najavljenih še 25 govornikov-braniteljev obtožencev, se domneva, da s sodba še ne bo izrečena koncem tega tedna, marveč šele začetkom prihodnjega tedna. Na današnji dopoldanski razpravi sta govorila samo dva odvetnika.

Prvi je dobil besedo odvetnik Vladan Popović iz Gijana, rojak obtožene Toma Popovića, ki zagovarja Punišo Račica in Toma Popovića. V prvem delu svojega govora se je bavil z zadevo Puniše Račica ter poudarjal, da je Puniša Račič izvršil svoje dejanje v silobranu in v afektu. On sploh ni imel namena ubijati, najmanj pa namen ubiti Stjepana Račica. Glede Toma Popovića pa je izražal svoje začudenje, kako Toma Popović sploh pride na tožniški klopi. Kar je govoril, je govoril v Narodni skupščini kot narodni poslanec, ki je za svoje besede in svoja dejanja odgovoren samo Narodni skupščini.

Po kratkem odmoru je povzel besedo beograjski odvetnik dr. Vidan Blagojević, ki je govoril do konca dopoldanske razprave. Obširno se je bavil z razmerami, ki so vladale v Narodni skupščini in sploh v političnem življenju ter naglašal, da 20. junija ni

zakrivil Puniša Račič. Puniša Račič bo preko svojih odvetnikov vložil tožbo zoper dr. Pernarija in Ivana Grandio zaradi klevet in žalitev. V svojih nadaljnjih izjavah se je bavil govornik z aretacijo Puniše Račica, o kateri je zatrijeval, da ni bila zakonita, ker je bil Puniša Račič aretirani prej, predno ga je Narodna skupščina izročila sodišču. On ni bil zasačen na delu, kar bi opravičevalo njegovo takojšnjo aretacijo, marveč je po dejanju odšel iz Narodne skupščine in se sam šel čez več ur prijavil. V ostalem pa je izvršil svoje dejanje na seji in ne med odmorom. Ničesar namreč ni slišal, da bi bil predsednik prekinil sejo. Vsi poslanci so ostali na svojih mestih in je tudi Puniša Račič kakor vsi ostali smatral, da se seja nadaljuje. Zato tudi vsa zadeva ne spada predredno sodišče, marveč pred forum Narodne skupščine. Zato naj sodišče predvsem sklepa o tem, ali je sploh pristojno za presojo te zadeve. Ni zločina brez kazni, a ni kazni brez zakonske podlage. Puniša Račič je bil izročen sodišču, ki mora soditi po zakonih.

V zadnjem delu svojega govora je dr. Blagojević dokazoval, da zločin ni bil pripravljen in da ne gre za premisseno dejanje. Ob 12. je bila razprava prekinjena ter se bo nadaljevala popoldne ob 15.

Ljudsko štetje v Zagrebu

— Zagreb, 4. junija. V jeseni bo novoorganizirani statistični urad izvršil popis prebivalstva v Zagrebu, da se na ta način točno ugotovi, koliko prebivalcev ima Zagreb sedaj.

Povratak ekskralja Ferdinanda na Bolgarsko

— Solija, 4. junija. Bivši ministrski predsednik Radoslavov je bil amnestiran in se bo v kratkem vrnil v domovino. Zadnje leto je živel v Nemčiji. Tudi bivši bolgarski kralj Ferdinand je prošil bolgarsko vlado za dovoljenje, da bi smel posetiti Bolgarijo. Bolgarska vlada mu je sporočila, da nima nič proti temu. Pričuje se, da bo Ferdinand koncem junija prišel v Solijo.

Housse na čikaški žitni borzi

— Chicago, 4. junija. Na tukajšnji žitni borzi so danes po katastrofalnem padcu zadnjih dni cene žitu zopet nenadoma poskočile, kar je povzročilo v borznih krogih veliko razburjenje. Vzrok nenadne hausse je iskati v intervenciji ameriške vlade, ki je hotela zaščititi farmerje. Smatra pa se, da se cene ne bodo dale dolgo držati na umetni višini, temveč da bodo kljub intervenciji vlade kmalu zopet padle.

Arbitražna pogodba med Turčijo in Nemčijo

Angora, 4. junija. Turški parlament je sprejel arbitražno in razsodiščno pogodbo med Turčijo in Nemčijo.

Nemške vrednote na pariški borzi

Berlin, 4. junija. g. Dr. Schacht je izrazil željo, da bi bile tudi nemške vrednote pripuščene k trgovini na pariški borzi. Notacija nemških vrednot v Parizu bi po njegovem naziranjju mnogo pripomogla k odstranitvi transference težav pri reparacijskih plačilih.

Težka nesreča v Napulju

Napulj, 4. junija. Sinoči se je podrla na trgu Vittorio Emanuele, v neposredni bližini kolodvorja žične železnice na Monte Santobe, staro poslopje. Poslopje je kazalo v zadnjem času velike razpoke. Lastnik je takoj poskrbel, da se je pričelo poslopje popravljati. Sinoči pa se je nenadoma ob velikanskem trušču podrl srednji trakt od petega nadstropja do tal. Iz ruševin je bilo kmalu čuti obupne klice na pomoč. Po večurnem prizadevanju so izkopal tri trupla, dočim so štiri težko ranjene prepeljali v bolnico. Pri katastrofi je bilo več ali manj ranjenih še 7 drugih oseb.

Masaryk poseti Moravsko

— Praga, 4. junija. Predsednik Masaryk je odpotoval danes na 30-dnevno bivanje na Moravsko, kjer bo obiskal razna večja mesta. Predsednik potuje spremljva ministar dr. Stine in ministrskega predsednika Udržala.

Tudi na Dunaju so znižali cene kruha

Dunaj, 4. junija. Vsled znatnega padca cen krušne moke so velike pekarnske skladišča, da zvišajo težo hleba kruha od 1320 gramov na 1340 g pri neizpremenjeni ceni, kar pomeni pocenitev kruha za približno 1.5%.

Potres v Ameriki

New York, 4. junija. Po vestih iz Buenos Airesa so nastali v pokrajini Mendoza novi potresi. V mestu Villa Austel je ubilo šest ljudi. V pokrajini Mendoza je bilo ubitih 50 oseb, po nekaterih vesteh preko 100, dočim je bilo nad 200 ljudi ranjenih.

Komunistični izgredi na Grškem

— Atene, 4. junija. V središču grške tobačne industrije Agriniju so priredili večeraj komunistični tobačni delavci predlagano za podpore brezposelnih demonstracijo in zahtevali izplačilo višjih zneskov. Ker so bile njihove zahteve odklonjene, so do krvi pretepli nameščence blaginje. Policija, ki je takoj prihitela posredovati, je voditelja aretirala. Zdi se, da bodo izgnani na oddaljene otoke.

Izbruh Vezuva

— Napulj, 4. junija. Včeraj popoldne je začel Vezuv nenadoma bruhati. Najprej je bilo slišati močne eksplozije v notranjosti ognjenika, katerim so sledili lahni potresni sunki, nato pa se je vila v 30 metrov širokem toku lava iz razpokline starega kraterja, ki je nastal l. 1906 na severni strani Vezuva. Že proti večeru pa je zatemnil noben oblak rdečkastega dima. Med zamolkim bobnjenjem se valil lava iz žrela in se zlivla v Inferno dolino. Naselbine na vznožju Vezuva za enkrat niso v nevarnosti.

Slab začetek italijanskega sredozemskega poleta

Atene, 4. junija. Včeraj bi bila morala italijanska zračna eskadra obiskati Atene. Iz dosedaj neznanih vzrokov na letala danes še niso prispela. Kakor menijo, se je zaradi neugodnega vremena zakasnil odhod letalcev.

Domotožje ubijalca

Beograd, 3. junija p. Dne 30. maja je v Tetovu ubil neki Sulejman Stulović svojega soseda Alijo Sekupa, s katerim je živel v starem sovrststvu. Po umoru je iz strahu pred kaznijo pobegnil. Dobil pa je tako domotožje, da ni mogel vzdržati in se je včeraj preoblečen v žensko obleko vrnil v Tetovo. Kmalu pa so ga spoznali. Zato je znova pobegnil proti Kumanovu. O njegovem begu je bila telefončno obveščena policija v Kumanovu, ki ga je že čakala ter ga je takoj po prihodu aretirala in izročila sodišču.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.87, Berlin 13.56—13.59 (13.575), Bruselj 7.9079, Budimpešta 9.9233, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 7.9828—8.0128 (7.9978), London 275.68—276.48 (276.08), Newyork 56.82, Pariz 222.52, Praga 168.31—169.11 (168.31), Trst 297.86.

Effekti: Celjska 158 d., Ljub. kreditna 123 d., Prašteriona 850 d., Kreditni 170 d., Vevče 118 d., Ruše 275—285, Stavbna 50 d., Sešir 105, Kr. ind. dr. 260 d.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: London 25.1925, Newyork 519.60, Pariz 20.3075, Milan 72.1825, Madrid 72.20, Berlin 123.90, Dunaj 72.95, Beograd 912.6, Praga 15.38 in tri osminke, Bukarešta 3.08, Budimpešta 90.52, Zofija 3.75.

Prekinjeni diplomatski odnošaji med Kitajsko in Rusijo

Moskva, 4. junija. Kitajski poslanik v Moskvi se je odločil, da odpotuje šele 10. t. m. iz Moskve, in sicer v Berlin. Istočasno bodo po vsej Rusiji zaprti vsi kitajski konzulati. S tem bodo definitivno in popolnoma prekinjeni diplomatski odnošaji med sovjetsko Rusijo in Kitajsko.

Iz mornariške službe

Beograd, 3. junija p. Za sanitetnega polkovnika pri vojni mornarici je imenovan dr. Vladimir Perlan.

Madžari proti rumunskemu konkordatu

Bukarešta, 4. junija. Madžari v Transilvaniji se z vsemi sredstvi prizadevajo, da bi preprečili ratifikacijo med Madžarsko in Vatikanom sklenjenega konkordata, ker niso zadovoljni z njegovimi določbami. Sestavili so daljši memorandum, ki ga namestijo s posredovanjem madžarskega primate Seregyia izročiti v Rimu. Seregy sam bo v Rimu zastopal interese teh Madžarov, in sicer še preden bodo določbe konkordata izšle v rumunskem uradnem listu.

Okrnjeni proračun in socialna politika mestne občine ljubljanske

Krog onih, ki so primorani zateči se k javni dobrodelnosti, se neverjetno širi. — Mladinski urad bo moral zelo omejiti svoje karitativno delo.

Ljubljana, 4. junija.

Vodja mladinskega oddelka socialno-političnega urada mestnega magistrata g. Sedej nam podaja k okrnjenemu proračunu mestne občine naslednje informacije:

Mestna občina je pravzaprav šele v letih 1927, 1928 in 1929 začela polagati trdne temelje za resno in sistematično socialno delo. Občinski svet in njegov socialni politični odsek, v katerem so povečini strokovnjaki in delavci na socialnem področju, so z velikim razumevanjem in širokogrudnostjo pomagali referentom posameznih oddelkov pri reorganizaciji socialno-političnega urada mestnega magistrata.

Časi, ko je en sam uradnik delil »milosrdno« občinjskim revežem, spadajo v zgodovino konservativne dobe. Moderna socialna politika sloni na principih kolektivne pomoči. Človeška družba je dolžna in primorana pomagati po svojih korporacijah tam, kjer je iz kateregakoli vzroka nastala potreba: ali radi zmanjšane pridobitne sposobnosti ali absolutne delne nezmožnosti posameznikov ali družin, ali pa, da preventivno poseže vmes in skuša preprečiti nastanek potrebe po javni in splošni pomoči. To sta dva vodilna principa vsake moderne socialne politike in tudi naša občina si jih je morala osvojiti in na teh dveh temeljih graditi svoje bodoče delo.

Odveč bi bilo govoriti o težkem socialnem položaju velikega dela ljubljanskih občanov. Odveč bi bilo govoriti o strašnih razmerah, v katerih živi naša mladina na periferiji mesta v barakah, kletih, šupih in v podstrešjih. V svojem uradu doživljamo vsak dan pretresljive dogodke iz življenja našega naraščaja. Krog onih, ki so danes primorani zateči se k javni dobrodelnosti, se širi tako hitro, da je človeka strah. Ne samo brezposelni, vdove, sirote, tudi zaposleni prihajajo k nam. Navadni in kvalificirani delavci, ročni in duševni, pa naj si bodo državni ali pa javni namočenci. Njih število se množi od dne do dne.

Občinski svet je razumel položaj ljubljanskega prebivalstva in je zato osvojil nove moderne socialne politične smernice in dal temu svoj poudarek v zvišanem proračunu za leto 1929. Zgodilo se je, da je bil proračun zavrnjen in vsi načrti — rezultat enoletnega dela v našem uradu, so padli v vodo. Kdo je najbolj prizadet pri tem? Najširše plasti ljubljanskega prebivalstva. Naj govore naslednji podatki.

Počitniške kolonije

Za leto 1929 je bila postavljena za počitniške kolonije zvišana od 50 na 80.000 Din. Vpoštev bi prišlo 160 otrok iz delavskih, uradniških in maloobratniških krogov. To so oni otroci, katerih zdravje je ogroženo zaradi stanovanjskih razmer, nezadostne in slabe prehrane ter slabih higienskih razmer. 160 otrok bi poslala mestna občina na Gorenjsko in k morju, da jim na soncu in zraku ozdravi telo in dušo in jih tako vrne zdrave in življenja sposobne družinam nazaj. Ker je pa proračun zavrnjen, bo odpadlo od 160 otrok kar celih 50, ki bodo obsojeni, da ostanejo čez poletje v istih razmerah, kot so bili doslej. Ako pomislimo, da je vložilo prošnje za sprejem v kolonije 380 otrok, potem lahko sodimo, kako hudo je ta udarec za one družine, ki so upale na kolonije.

Generalno varuštvo

Da bi postavili mladinsko skrbstvo, ki je temelj celotnega skrbstva, na pravilno

bazo, je mestna občina nameravala po splošnem načrtu uvesti z letošnjim letom generalno varuštvo nad vsemi nezakonskimi otroci, rojenimi in stanujočimi v Ljubljani, ter nad onimi, ki so zanamerni in zapušteni ter so v oskrbi mestne občine. Število nezakonskih, zanamernih in zapuščenih otrok v Ljubljani narašča tako, da vzbuja strah vseh socialno komunalnih politikov. Jasnje je, ako občina poskrbi za mladino, da ne bo treba tega delati za starost. Uvedba generalnega varuštva, s katerim bi vsak tak otrok prišel pod neposredno zaščito in nadzorstvo občine, bi preprečila porast mortalitete, širjenje tuberkuloze in demoralizacijo med mladotniki. Marsikatero nezakonsko mater bi obvarovala pred obupom, nezakonske očete pa prisilila, da izpolnijo svoje obveznosti. Za generalno varuštvo je bila v proračunu fiksirana postavka 30.000 Din, ki pa sedaj odpada.

Higijska zaščita mladine.

Z letošnjim proračunsko dobo bi moral referat razširil svoje delo tudi na higijsko zaščito. Mladinskemu uradu, ki bi se osamosvojil, bi bil dodeljen zdravnik-strokovnjak v higijski zaščiti mladine, ki je študijski vsa ta vprašanja v Ameriki, Angliji, Franciji, in je bil specialno v to svrhu sprejet k mestni občini.

V zvezi z njim bi urad ustanovil posvetovalnice za matere in dojenčke, reorganiziral bi vprašanje reinitstva in uvedel stalno higijsko nadzorstvo nad varovanci mladinskega urada. Uradu bi bila dodeljena skrbstvena sestra, ki bi izvrševala nadzorstvo nad otroci, ki so v oskrbi mestne občine, posejala bi bolne matere na domu in jim nudila pomoč itd. Z okrnitvijo proračuna bo tudi ta načrt ostal le na črti.

Dnevna dečja zavetišča.

V Ljubljani imamo štiri. So zasilna in ne ustrezajo povsem higijskim in pedagoškim zahtevam. V ta zavetišča se zatekajo otroci onih staršev, ki so ves dan zaposleni izven doma in bi bili drugače prepuščeni ulici. V načrtu je bila preureditev zavetišč. Premestili bi jih v nove svetle prostore, zboljšali bi hrano itd. Vsega tega sedaj ne bomo mogli izvršiti.

Mestno zavetišče za onemogle.

V mestnem zavetišču za onemogle prejemajo hrano one družine, katerih hranitelji je umrl ali je delne nezmožen. So to družine s številnimi otroci, ki so že sedaj radi pomanjkanja hrane oslabele, tuberkulozni in sploh zaostali. Njih število znaša nad 80. Vsem tem bo treba hrano odvozovati. Kam pojdejo, kako se bodo preživljali, to je sedaj onemogočeno vprašanje, na katero bo treba odgovoriti.

Tudi pri starostnem skrbstvu bomo morali štediti. Prehrana, obleka in obutev, izredne podpore, zdravljenje itd., bo treba znatno omejiti. Prihraniti bomo morali pač poldrug milijon dinarjev. Prihranek pojde na račun najbednejših. Azili, prenočišča in tako dalje, vse to odpada, ker ne bo denarja.

Stanovanjska kriza se bliža svojemu visku. V tem mesecu bo 40 deložacij. V proračunu smo imeli za deložirance 50.000 dinarjev.

To so samo prve posledice okrnjenega proračuna, posledice, ki padajo na socialno najbikbejše z vso težo in ki bodo najbolj občutne šele jeseni in pozimi. O tem bi morali odločilni činitelji premisljati in pri debati o novem proračunu tudi primerno upoštevati.

Šesti dan velesajma

Danes je šesti dan letošnjega velesajma, ki se razvija tako uspešno, kakor še nobeden dosedanj. Dopoldne je bilo na sebišču zelo mnogo kmetovalcev, ki so kupovali poljedelske stroje. Zanimivo je, da so poljedelski stroji večinoma že prodani. Posli gredo v splošnem dobro in razstavljali so povečini zelo zadovoljni.

Tekom današnjega dopoldneva je posejtilo velesajem več odličnih gostov, med njimi ravatelj ošiškega velesajma Hugo pl. Houda, poljski generalni konzul v Zagrebu Roman Lazarski s soprogom, dekan ekonomske komercialne visoke šole v Zagrebu prof. dr. J. Magy z 20 slušatelji, generalni tajnik mednarodne trgovske zbornice Stevo Popović iz Beograda, generalni tajnik Centralne industrijskih korporacij dr. C. Gregorič v spremstvu generalnega tajnika Zbornice TOI dr. Win-discherja in prvega tajnika Zveze industrijcev g. ing. Šukljeta, inšpektor konjenice g. ing. Gavrilovič iz Beograda. Za jutri je napovedan poset 17 slušateljev inženjske visoke šole v Pragi pod vodstvom dveh vseučilišnih profesorjev.

Danes se zaključijo perutinarska razstava, ki je dosegla nepričakovano velik uspeh. Jutri se odpre na letem kraju razstava plemenitih kunccev. Razstavljajen bo 90 krasnih eksemplarjev. Danes je bilo na velesajmu tudi mnogo Italijanov, ki so se zanimali za oglje. Vsi posestniki se zelo laskavo izražajo o krasnih evetličnih nasadih, ki jih je aranžiral znani ljubljanski vrtnar g. Ferant.

Nesreča.

— Čudno, da tako pogosto potuješ, pa se ti ni še nikoli pripetila nesreča na železnici.

— Pač, pač, nekoč sem v predoru poljubil očeta namesto hčerke.

Kdo je ustanovil „Slovensko narodno podporno jednoto“ v Ameriki

Nekaj stvarnih ugotovitev k članku o 25letnici te podporne organizacije naprednih Slovencev v Ameriki.

V št. 117. »Slovenskega Naroda« z dne 25. maja piše g. Jože Zavertnik iz Chicaga o proslavi 25letnice »Slovenske narodne jednote«. Na splošno omenja v svojem članku delo in trud, ki je bil potreben, predno je sploh moglo priti do ustanovitve te podporne organizacije. Ne omenja pa onih mož, ki so to velevažno organizacijo v resnici ustanovili, za kar so morali zastaviti svoje najboljše moči. Nasprotno, pisec pusti nepoučene v prepričanju, da je sam s sedanjimi voditelji tudi ustanovnik organizacije, ki ji je bil v resnici zelo velik nasprotnik.

Ze tedaj, ko sta Franc Medica in Martin Konda s pomočjo znanega borca iz bosanske vstaje Aleksandra Tomana začela izdajati v Pueblu (Colorado) list »Glas Svobode«, je bila sprožena misel ustanovitve narodne podporne organizacije, ki naj bi bila polnoma neodvisna od že obstoječih dveh jednot, posebno od takozvane »Kotoliške slovenske podporne jednote«, ki je imela svoj sedež v Julietu (Ill.) Gospod Aleksander Toman je že več let pred ustanovitvijo »Slovenske narodne podporne jednote« propagiral med ameriški Slovenci idejo take organizacije in je bil on faktično tisti, ki je palagal njene temelje.

Zborovanja michiganske jednote 1. 1902 v Omahi se je udeležil kot delegat sokolskega društva v Pueblu tudi Franc Medica. In tu je bil storjen že drugi korak k novi jednoti, ko je nekaj zvestih prištevcev tega pokreta izjavilo, da so pripravljeno po svojih močeh delovati za uresničenje te ideje. Na poziv chikaških Slovencev sta se preselila Franc Medica in Martin Konda z listom v Chicagu, kjer so se z novo energijo nadaljevala priprave za ustanovitev podporne organizacije, ki naj bi združevala v svojih vrstah čimveč napredno mislečih ameriških Slovencev. Medica in Konda sta imela zanesljivega sodruka v osebi Ale-

ksandra Tomana, ki se je tudi preselil v Chicago. Aleksander Toman je bil skoraj edin, ki je priobčeval v »Glasu Svobode« poziv za pozivom, naj se napredno misleči ameriški Slovenci čimprej odrešijo vseh predsodkov in ustanove svojo napredno organizacijo. Med tem pa je Franc Medica že pripravil pravila in knjige za organizacijo, ki se je na tistem snovala. Posrečilo se mu je dobiti znatno podporo od ožjih prijateljev in znancev. Med njimi je bilo pa tudi mnogo takih, ki so naravnost nasprotovali ustanovitvi nove jednote, češ, da ne bo uspevala in da se ne bože izpostavljati nevarnosti, da bi bili izključeni iz »Slovenske katoliške podporne jednote«.

Po težki borbi z omahiljci, posebno pa z nasprotnim časopisjem, je bilo 9. aprila 1904 končno vendarle sklicano prvo glavno zborovanje, katerega so se udeležili kot delegati John Stanič, Franc Medica, Mike Štrukelj, Martin Konda, Franc Klobučar, Dan Badovinac, Franc Petrič, Mohor Mladič, Anton Mladič, John Vrščaj, Josip Dulger in M. Potokar.

Delegati, ki so zastopali komaj 340 vpisanih članov, so dali novi organizaciji ime »Slovenska narodna podpora jednota«. Ker so bila pravila in knjige že prej pripravljena, se je pričelo takoj s poslovanjem in kmalu se je izkazalo, da se ustanovniki niso motili o potrebi napredne organizacije med ameriški Slovenci, kajti od 9. aprila do 1. junija 1904, ko je Franc Medica odhajal nazaj v Evropo in je moral odložiti tajištvo, se je število članov več kot potrojilo.

Idealizem je vodil ustanovnike »Slovenske narodne jednote« in gotovo jim je v veliko zadoščenje zavest, da šteje organizacija zdaj nad 60.000 članov in da znaša njeno premoženje v naši valuti skoro 200 milijonov dinarjev. Star Američan.

Ljubljanska porota

Ljubljana, 4. junija.

Pogačar oproščen

Včeraj se je nadaljevala in zaključila obravnava proti Leopoldu Pogačarju. Porotniki so glavno vprašanje glede uboja soglasno zanikali, z 9 glasovi so zanikali tudi vprašanje glede prekoračenega silobrana in Pogačar je bil oproščen.

Še en uboj

Popoldne se je pričela razprava proti Antonu Skrjanču, ki je bil tudi obtožen hudodelstva uboja. Zagovarjal ga je odvetnik dr. Oblak. 21. februarja je umrl v Hrušiči posestnik Janez Cebular. Izvedenci so ugotovili, da so mu otrpili možgani. Preiskava je dognala, da ga je nekdo udaril s kolo. Napadalec so kmalu izsledili v osebi Antona Skrjanča. Senat je sklenil ponovno zahtevati izvid in mnenje izvedencev, ker ni izključeno, da je Cebularju počila žilica v možganih pozneje, kajti njegov organizem je bil zaradi alkohola zelo izčrpan. Razprava je bila prekinjena in obtoženca so do nove razprave izpustili.

Trajna težka telesna poškodba

Danes predseduje razpravam višji sod. svetnik Mladič, votirata svetnik Kralj in sodnik Hudnik, zapisnikar je dr. Černe, državno obtožilstvo zastopa namestnik drž. tožilstva dr. Fellacher.

Obtoženca Franceta Rekarja zastopa odvetnik dr. Stanko Tominešek. Franc Rekar je krepak fant in odgovarja na vprašanja polglasno in mirno.

7. oktobra lani se je vršila v Zdraviliškem domu na Bledu veselica. Tja je prišel tudi Franc Rekar, 31-letni čevljar iz Milnega, in pa Franc Sartori. Ko se je Franc Sartori okoli 21.30 vračal iz dvorane domov in prišel domov v vežo, je opazil, da se tam priprava in ravsa Rekar in Janez Žvab. Opozoril ju je, naj se nikar ne pretepa, ali pa naj gresta v hosto. Ta trenutke je začutil bolečine v hrbtu in levem očesu, kajti Rekar ga je sunil z odprtim nožem enkrat v hrbet, drugič preko levega očesa. Tudi več pri je to videlo.

Franc Rekar je obtožen, da je prizadejal v sovražnem namenu Francetu Sartoriju uboditi na hrbtu, samo na sebi lahko poškodbo in uboditvino v levo oko, skozi katero je izpadel kosček šarenice, torej samo na sebi težko telesno poškodbo, ki ga je najmanj 30 dni motila na zdravju, mu onemogočila izvrševanje poklica in katere posledica je trajno oslabiljenje vida na levem očesu. Zato je Rekar obdolžen hudodelstva težke telesne poškodbe.

Obtoženec se je zagovarjal, da je vzbral nož, da bi se branil, ker ga je Sartori zgrabil za vrat. Nekateri priče so menile, da je Žvab resno napadel obtoženca. Občina je poročala, da je obtožen na dobrem glasu in da je bil tri leta orožnik.

Senat je stavil porotnikom dve vprašanji in sicer prvo glavno, če je obtoženec kriv poleg lahke telesne poškodbe tudi hudodelstva trajne težke telesne poškodbe, drugo eventualno pa, če je storil Rekar svoje dejanje v silobranu in če je silobran prekoračil. Porotniki so soglasno potrdili vprašanje krivde glede trajne težke telesne poškodbe in Rekar je bil obsojen na 14 mesecev težke ječe s poostrenji, Sartoriju pa mora plačati 6000 Din odškodnine in poravnati stroške.

Nato se je pričela razprava proti Ivanu Medenu.

Nepošten trgovski potnik

Ivan Meden je rojen leta 1904 v Ljubljani in je po poklicu trgovski potnik. Dr-

žavni tožitelj ga dolži hudodelstva goljufije in v prestopka poverbe v skupnem znesku 31.963 Din.

Obtožnica navaja, da je bil Meden trgovski potnik v Ljubljani. Potoval je za oblačilni bazar in tudi za Ivana Trudna, izdelovalca volnenih izdelkov na Starem trgu. Na svojem potovanju je prišel k Luciji Keršičevi, ki je sejmarka v Gmajnici pri Komendi. Fant se je predstavil za lastnika treh pletilnih tovarov iz Ljubljane. Lucija je naročila blago. Ko je blago prišlo in sicer od Trudne, se je Meden spet pojavil. Lucija niti opazila ni, da je poslal blago njegov šef in je verjela, da ga je poslal Meden sam. Izplačala mu je kupnino 3247 dinarjev.

To je bilo lani februarja meseca. Julija se je pa spet oglašil pri Luciji in ji dejal, da ima nekaj manufakturnega blaga. Ženica ga je naročila. Meden je poslal po blago v ljubljanski oblačilni bazar nekega Kolkaja. Naročilnico je izstavil na ime trgovca Mihelčiča v Semicu. Kokalj je pripeljal kar 3 bale blaga. Meden ga je čakal pri Luciji, kateri je nekaj blaga prodal, a za ostalega je trdil, da je za nekega drugega trgovca. Že naslednji dan je pa rekel Luciji, da dotični trgovec blaga ne prevzame in prepustil ji je blago, vredno okoli 26.000 Din za 5000 Din. Ker se je bal, da bi Mihelčič ne prišel goljufiti na sled, je brzojavil na pošto v Semicu, da morajo pisma, ki jih pošilja na Mihelčiča njegov šef — oblačilni bazar, počakati, dokler se on — Meden ne javi. Tako je presteževal opomin, ki ga je bazar poslal Mihelčiču.

Meden si je na svojem potovanju izposodil od Berganta v Novih Selih 550 Din in od Polone Sušan v Ogulinu 1000 Din. Tudi zaradi tega se bo fant moral zagovarjati. Razprava ob zaključku lista še traja.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 4. junija.

Trgovcu Ivanu Bajžu, stanujočemu na Gasilski cesti 7, je pobežnil 21letni hlapec Jakob Gregorič. Odnesel mu je ključ od skladišča pivra ter 165 Din, ki jih je inkasiral za pivo.

Trgovkama zastopniku Novaku Kobiju, stanujočemu v Slomškovi ulici 1, je 2. t. m. ob 2 ponoči zažgal nekdo okenski zastor pri oknu njegovega stanovanja, pri čemer se je vnel še notranji zastor in je zgorela cela garnitura zastora. Kobi ima 300 Din škode.

Na Lingarjevi cesti je našel stražnik ob priliki obhoda svojega rajona Friderika Ferencaka, delavca pri Alojziju Andlovcu, stanujočega za gradom, nezvestnega na tleh. Prepeljal je bil z rešilnim vozom v splošno bolnico.

Hlapec Franc P. je vozil z enovpreznim tovornim vozom akosi Lattermannov drevo-red tik paviljonov po desni strani skozi razstavni prostor na velesajmu in podrl žleto Danilo Kačevu, hčerko policijskega organa v p. da si je razgrajala obleko. Škoda znaša 350 Din.

Kleparski pomočnik Stanko B. je tako hudo obdelal po glavi Marijo Božič, zasobnico, stanujočo v baraki na Grušnovem nabrežju, da je dobila močne podplute.

Mariji Božič, natakari v kavarni Triglav na Celovski cesti je bilo ukraden več kosov obleke v vrednosti 420 Din. Tatvine je osumljen neka pomožna natakarija.

Francja Jenerška, trgovca s kurivom, stanujočega v Udmatu 58, je oškodoval neznan navihaneec, ki se mu je ponudil za blazna, za 260 Din, ki jih je izkupil za prodano drvo in premog. Konja in voz je pripeljal domov neki deček, ki je dobil konja etati brez vozniaka na koncu Vodmatske ulice.

Narednik-vodnik Alojzij C. je svojo ženo Marijo na Celovski cesti okoli 7. zvečer s pestjo in s sabljo tako hudo pretepel, da je

dobila krvave podplutbe. Občinstvo se je zelo zgražalo nad njegovim početjem.

Na velesajmu sta bila aretirana žeparja Mirko Perić, 23 let star, baje stanujoč v Beogradu in Selif Tihlić, 25 let star, stanujoč v Zagrebu. Pri obeh so našli več tisoč dinarjev gotovine. Preiskava je dognala, da sta padla policiji v roke dva zelo nevarna na pitčka. Potujoče občinstvo se opozarja, naj pazi na svoje imetje zlasti na progi Ljubljana-Zagreb in obratno, ker se vozi tod stalno več žeparjev, ki jih doslej še niso mogli prijeti.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Torek, dne 4. junija 1929. Katoliški: Fran. Pravoslavni, dne 22. maja 1929, Dika.

DANASŠNJE PRIREDITVE.

Opera: Zaprti.
Drama: Bitka D.
Kino Matia: Juma greha (Lon Chaney).
Kino Ideal: Stari Heidelberg.
V paviljonu »Le« na velesajmu predvaja filma »Pegasti legar«, ob 17. predavanju obl. san. referenta dr. E. Majerja »O nekaterih nalezljivih boleznih ob predvajanju filma.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Sušnik, Marijin trg; Kurali, Gosposvetska cesta.

Prosveta

Repertoir Narodnega gledališča v Ljubljani

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20.

Torek, 4.: Bitka D.
Sreča, 5.: Igra ljubca in smrti. C.
Četrtek, 6.: Theodor in Comp. B.
Petek, 7.: Zaprti.
Sobota, 8.: Piskar se smeje, premijera. Premijerski abonma.
Nedelja, 9.: Utopljenca. Ljudska predstava pri značajnih osebah. Ileva.

LJUBLJANSKA OPERA.

Torek, 4.: zaprti.
Sreča, 5.: Cigan baron. B.
Četrtek, 6.: Travstava, gostovanje gospe Wesel-Polke. C.
Petek, 7.: Črne maske. A.
Sobota, 8.: Cigan baron. D.
Nedelja, 9.: Evgenij Onegin, premijerski in D. abonma.
Ponedeljek, 10.: zaprti.

Domski kazali v Ljubljani. Pod vodstvom svojega prevodje in aranžerja nekaterih ruskih pesmic Sergija Zorova je pevski zbor domskih kazalov priredil v Unionski včerajšev koncert, ki je privabil mnogo radovalnih ljudi, celo iz bližnje in daljne ljubljanske okolice. Program je obsegal en del cerkvenih in dva dela svetnih pesmi, ki so občinstvu zelo ušle. Specialitete domskih kazalov so: velika pevška disciplina, artistično izdelana dinamika, niki oktavni basi in izvrstni falsetisti, ki so v stazu varljivo točno limitirali mehani zbor. V splošnem bi se zamogli naši zbori vsaj glede efektivnega podajanja od domskih kazalov marsičesa naučiti. Izborno je njihovo koncept upost tudi materialno, s čemer se celo Vinohradski Hlabil v soboto ni mogel polhvaliti.

Zadnja dramska premijera v letošnji sezoni bo igra angleškega pisatelja Hermana Oulda, »Piskar se smeje« (»The Piper laughs«), ki nam prikazuje v 9 slikah (3 delih) v tragikomni obliki nesrečno življenjsko pot in falstern polom mladega idealista. Delo je bilo napisano 1. 1925 in doslej sploh še ni bilo nikjer vprijeteno. Kratka predstava bo torej v slovenskem prevodu na ljubljanskem odru. Avtor, generalni tajnik londonskega PEN-kluba, bo pri sobotni premijeri osebno navzoč. Glavni vlogi bosta igrala g. Levor (Berensford), g. Sirkibek (Piskar), ostale vloge pa posedujejo ga. Mira Danilova, Medvedova, Javanova, Rukarjeva in g. Cesar, Gregorin, Jan, Lipah, Kralj, Kaukler, Potokar. Refral in insceniral vprijetitev bo g. Ciril Debevec.

Poslednjič v letošnji sezoni se vprijetil danes za abonente reda D. Farrer-Fondacija drama »Bitka« v režiji gospoda Cirila Debeveca. Sile drame je zalet iz romana, ki opisuje rusko-japonske boje med bitko pri Cōsimi leta 1906. V dramo nastopijo naše najboljšie dramske moči. Predstava se vrši na D. abonma.

Sport

— Službene objave LHP-a. (Iz seje 29. VI.) Na znanje se vzame prijava trinitelne tekme SK Ilirije proti SK Savi dne 2. junija v Sevnici. Ker v službenih objavah dne 21. maja za TKD Atene štane igralce niso še poravnale vseh svojih obveznosti do ASK Primorja odnosno SK Ilirije se verifikacija teh igralov na TKD Atene ponudi do trenutka poravnave vseh obveznosti do omenjenih klubov. Izveta od tega sklepa je verifikacija Junc Maše, ki ostane v veljavi. K pribitni seji u. o. se pozivata igralci Kaiser Malka in Smuc Spela (obe ASK Primorje) ter en zastopnik odbora ASK Primorja v svrhu zaslišanja o obveznostih imenovanja igralov do ASK Primorja. Prihodnja seja u. o. se vrši v četrtek ob 20. ur v damskem sejnu kavarni Emone. Ponovno se opozarja vsi klubi, da je treba prijaviti podvzave vsake tekme ne glede nato ali je ista v režiji tega ali drugega kluba. Savezni davek je po sprejeti odredbi ubirati tudi letos (t. j. s. dan 0.50 po vstopnici). Davek je odvajati v zornosti takoj naslednjega dne po tekmi. Pri prijavah igralov v svrhu verifikacije je treba navesti točne podatke, katere potrebuje podsvae za matične liste igralov (rojstno leto, mesec in dan — rojstni kraj) — pristojnost — poklic — natančen naslov — eventualni psevdonim in opazilo od kedar se prijavljena igralca badi s huzeno). Brez teh podatkov se igralci vboče ne bodo štale. — Tajnica.

— SK Ilirija (iz tajništva). Tomesečna plenarna seja se vrši približno turek, danes pa se vrši samo nadelstvena seja in sicer ob 20.15. Odborniško službo na igrišču vrše v toloženem tednu sledeči g. v. turek Malhovec, v sredo Berdaj, v četrtek Logar, v petek Roter, v soboto Miklavčič St., v ponedeljek Baltesar. Vol g. v. vrše odborniško službo na igrišču, se ponovno opozarjajo, da morajo v službo, da so na dan službe zadržani, sami poskrbeti za namestitve. Pravilnik za vršne službe je na razpolago pri klubovnem odborniku na igrišču. Pravilnik je po končani službi vrniti odborniku. V približnih dneh se vpleče za službojuče odbornike delovna knjiga, v katero se mora vpisati vsak službojuči odbornik kakor hitro konča službo. V knjigo je vpisati tudi vse eventualne nedostatke, ki so se dogodili na igrišču v času, ko se nahaja na igrišču službojuči odbornik. — Tajnik.

Dnevne vesti.

— Poljska trgovinska delegacija v Beogradu. V nedeljo je prispela v Beograd poljska trgovinska delegacija, ki se bo pogajala z našimi zastopniki glede stalne trgovinske pokodbe med obema državama. V poljski delegaciji so med drugimi podtajnik trgovinskega ministrstva Dolezal, sei sekcije v trgovinskem ministru Dobrovsky ter svetnika trgovinskega ministrstva Stolar in Bitner. Sei poljske delegacije je poljski poslanik v Beogradu Bobinski. Našo državo bodo zastopali dr. Lujo Bakotic-Milan Todorovic, dr. Milan Lazarevic, Konstantinovic, dr. Konrad Smid, dr. Ivo Steinmetz in Radmilo Bunick.

— Občni zbor poštno-brzojavnih uslužbencev. V nedeljo dopoldne se je vršil v Novem Sadu redni letni občni zbor Udruga poštne - brzojavnih uslužbencev kraljevine SHS, katerega so se udeležili delegati iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Sarajeva, Skoplja, Niša in drugih mest. Pri otvoritvi so bili navzoči tudi generalni direktor pošt in brzojava Vojta Popović, novosadski poštni direktor Rudolf Rupec in šef brzojav - telefonskega oddelka Velimir Nenadović. Po poročilih funkcionarjev so se vršile volitve novega odbora. Za predsednika je bil ponovno izvoljen ing. Ljubomir Terzić. Od Slovencev je bil izvoljen v nadzorni odbor Ernest Lovrenčič.

— Stroge kazni za neprijavljene radioaparate. Brzojavno - telefonski oddelk ministarstva javnih del dobi neprestano pritožbe v zadevi kaznovanja lastnikov neprijavljenih radio-apatov. Ministrstvo ponovno opozarja občinstvo, da se ne bo oziralo na noben izgovor. Kdor nima dovoljenja za instalacijo radio-apatov, bo brezpokojno kaznovan. Denarna globa znaša 900 Din in se po potrebi iztirja tudi sodnim potom. Oni, ki naznani lastniki neprijavljenega radio-aparata, dobi 300 Din nagrade. Aparati in sestavni deli se s pomočjo policije zaplenijo v korist države. Kaznovani lastniki neprijavljenih radio-apatov nimajo pravice pritožiti se.

— Živahen tiskovni promet v Splitu. Zadnje dni se je mudilo v Splitu več dijaških ekskurzij iz raznih krajev naše države. Bili so večinoma srednješolci, ki potujejo v študijske svrhe po Dalmaciji. V nedeljo se je mudilo v Splitu 45 članov deželne odbora za pospeševanje naobrazbe iz Berlina. Prihodno nedeljo prispe v Split 72 izletnikov iz Draždan.

— Radičev življenjepis. Dunajska »Neue Freie Presse« je začela priobčevati življenjepis pokojnega Stjepana Radića, ki ga je napisal Radić sam pod naslovom »Moja pot do vodje hrvatskega naroda«. V nedeljski številki priobčuje »Neue Freie Presse« prvi del Radičevega življenjepisa. Nadaljevanja bodo sledila v prihodnjih številkah.

— Rumunska banka dobi zakup ribolova na Belju. Finančni minister dr. Svriluga je izdal odlok, s katerim se potrjuje zakup ribolova na Belju za leto 1929/1930 Lombardni banki v Bukarešti proti zakupnini v znesku 5 milijonov Din. Banka se je zavezala prevesti vse sedanje uradnike in plačevalci naši državi 10% čistega dobička. Predlanskim so ujeli na Belju 1.154.538,67 kg rib v vrednosti 9 milijonov Din.

— Rekordni ribolov v Dalmaciji. Iz Splita poročajo, da se je prodalo v preteklem mesecu na trgu nad 87 tisoč kg rib vseh vrst. Lani istega meseca so prodali na trgu samo 40 tisoč kg rib. Ribolov v preteklem mesecu je bil letos v Dalmaciji rekord.

— Uradne ure na borzni deli. Za čas od 1. junija pa do 30. septembra 1929 so uradne ure za javne borze dela, nje podružnice in eksponzture določene od 7. do 14. ure. Delavci in poslodavci naj se po tem ravnujo.

— Cesta na Ljubelj zopet prosta. Avtomobilski klub sekcija Ljubljana nam sporoča: Dela na vzpostavljanju vodovoda v Trzihu so že toliko napredovala, da je zopetni prehod čez Ljubelj omogočen.

— Aleksandrova na otoku Krku je postalo v zadnjih letih zelo obiskano letovišče. Prekrasna lega z zalivom, ki spominja na Blejsko jezero, v žigir sredini je otočič Koliun s samostanom in cerkvijo, zadivi vsakega obiskovalca. Ob vhodu v ta zaliv se nahajajo majhen polotok, ki so ga stari nazivali: Ponte de Bil. Ta polotok je kupilo društvo »Skrb za mladino«, da tam zgradi revalni slovenski dečji poštanski dom. Da bi društvo moglo čimprej izdati, priredi prihodnjo nedeljo tombolo. Kupujte pridno srečke in pomagajte graditi!

— Knjigo »Brzjav in telefon I. del je izdal g. Janez Napotnik, sekretar dir. pošte in telegrafa v Ljubljani. Knjiga vsebuje Morseev brzjav, galvanske žene za brzjav in telefon, brzjavne proge, aparate, vključitev uradov, napake v aparatih, preiskovanje vodov, kabeleki brzjav in je pregledana in odobrena od direktorje pošte in telegrafa v Ljubljani. Nudi tudi mnogo modernih najnovejših izrazov posameznih delov, ki so potrebni pri brzjavu in telefonu, služila bo pa istotako kot pomožna knjiga pri nastalih napakah v aparatih. Knjiga je lepo strokovno delo, ki ga je avtor g. Napotnik pokazal in pri tem jasno in idealno podal vse potrebno v svojih preciznih risbah, ki so za vsakega razumljivo razložene. Cena knjige je 52 Din, naroči se pa pri avtorju ter v jugoslovanski in založni knjigarni, v knjigarni gg. Ig. Kleinmayr & Bamberg in Hermana Hrovata.

— Oddaja zakupa restavracije na postaji Podlugovi se bo vršila potom ovrtnice licitacije 27. t. m. pri direktorju državnih železnih v Sarajevu. Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo večinoma oblačno, soparno, ponekod padavine. Včeraj je bilo po večini krajev naše države oblačno. Maksimalna temperatura je znašala v Splitu 28, v Zagrebu, Beogradu in Skoplju 27, v Ljubljani 25,8, v Mariboru 24 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 756,3 mm, temperatura je znašala 14,7

stopinj C. Barometer je občutno padel, kar prica, da se utesne vreme poslabšati.

— Drsen vlom sredi mesta. Predsedničjim so neznan vlomilci oplenili stanovanje subotiškega odveta dr. Fiserja, ki stanuje v palači sredi mesta. Ko se je odveta okoli 10. vrnil domov, je na svoje veliko začudenje našel vrata odprta. Vse miznice in omare so bile odprte. Odveta je takoj obvestil policijo, ki je zaslila sosedovo služkinjo. Ta je videla dva mlada elegantno oblečena moška, ki sta prišla iz odvetaškega stanovanja s polnimi aktovkami. Policija je uvedla preiskavo. Vlomilec sta odnesla odvetaški ves srebrni pribor.

— Strašna toča v Liki. Iz Karlovca poročajo, da je bil v petek padala toča v Dabru in Skareh. Po službenih podatkih je bila toča mestoma debela kakor jajce. Uničila je vse poljske prideleke. V Plakem in v Josip dolu je istega dne toča uničila vso setev na površini 6 tisoč jutrov. Ljudstvo je obupano. Obrnilo se je na velikega župana primorsko krajiške oblasti, ki je obljubil takojšnjo pomoč.

— Poneril milijon dinarjev. Iz Splita poročajo, da je bil v vasi Miljevi na ovadbo izseljenikov aretiran neki Milan Sikić. Mož je bil v Ameriki in je v Chicagu zbiral prostovoljne darove za zidanje cerkve. Nekoga dne je pa nenadoma izginil iz Chicaga. Odnesele je okoli milijon dinarjev. Sikić se je napotil iz Amerike v Jugoslavijo. Doma je živel zelo razkošno. Kupil si je tudi lepo hišo in veliko posestvo. Med tem je prišla tiralica iz Amerike in sleparja so aretirali ter ga izročili sodišču.

— Avtomobilski nesreča v Crni gori. Iz Podgorice poročajo o veliki avtomobilski nesreči, ki se je pripetila v soboto na cesti iz Andrijeva v Podgorico pri Glogovcu. Avtomobil, ki ga je vodil sofer Pejović, je strmoglavil v 80 m globok prepad. Sofer je bil na mestu mrtve, potnik Miloš Radović iz Podgorice ter neki bogoslovec in neki učitelj so težko ranjeni. En vojak in en kmet sta lažje ranjena. Ranjence so odpeljali v kruševsko bolnico. Nesrečo je povzročil nepredvidni sofer. Na ovinku je vozil s tako hitrostjo, da se je avto prevrnil v prepad.

Zobozdravnik dr. Josip Tavčar

ordinira v poletnih mesecih
od 7.—12. in 3.—6.
Gledališka ul. 4. Telefon 3301.

— Voda odnesla mlina in mlinarja. Iz Jajca poročajo, da se je v vasi Bjelac na poti v Mrkonjić grad ob Crni reki pripetila težka nesreča, ki je zahtevala življenje najbogatejšega seljaka tega kraja Nikole Butkovića. V nedeljo se je nad Bjelcem utrgal oblak. Crna reka je močno narasla in prestopila bregove ter se razlila po rodovitnem polju. V svojem mlinu ob reki je spal mlinar Butković tako trdno, da ni slišal treskanja in nevihte. Narasla reka je odnesla mlina z mlinarjem vred.

— V Osičku straši. V Osičku se splošno govori, da straši v Solčni ulici. Zelo dolgo ni bilo tolikanj ugaiban in komentiranja o strahovih in vampirjih v tem mestu. Po ulicah se ustavljajo žene in skrivnostno šepetajo o strahovih. V kavarnah in drugih javnih lokalih se govori samo o strahovih. Se stražniki, ki se ne smejo nikogar bati, gredo neradi opravljati svojo službo v Solčno ulico, ker tam straši. V neki hiši v Solčni ulici stanuje že dolgo popolnoma sama neka starijša ženska, ki se je odrekla vsemu posvetnemu. Doslej ni nihče motil njenega miru. Nedavno je pa ob uri strahov potrkalo na njena vrata in v lumini svitu je gospa zagledala strašen obraz. Lahko si mislimo strah in grozo gospe, ko je naslednjo noč zagledala isto prikazen pod oknom. Gospa je menila, da vidi prikazen samo v svoji fantaziji. Starim ljudem pešajo čutila in bogve, če ni strah plod njene fantazije. Hotela se je prepricati o istinitosti prikazni. Naslednjo noč se je strah zopet pojavil. Režal se ji je v obraz in ji pomilil skozi okno pismo. Zjutraj je prišla gospa vsa prepadena na stražnico in je povedala, kaj se ji je pripetilo. Policija je poslala v hišo dva spretna detektiva in od tega dne se strah ni več prikazal. Tako manjka konec te povesti, ki ga pa vsak lahko sam ugane.

Iz Ljubljane

— Kaj je z ultimatom tržnega oddelka? Kakor smo že včeraj poročali, je zahteval tržni oddsek občinskega sveta od pekarske zadruge, da zniža do danes opokline cene kruha, ker bo sicer nastopil v rigorozni ukrepi. Kakor izvem, so se vršila danes dopoldne pogajanja s pekarsko zadruzo ter z načelnikom tržnega oddelka g. Dr. Puntarjem. Do 12. ure tržni urad še ni bil informiran, kako so pogajanja potekala. Neoficijelno se nam poroča, da so se peki udali.

— Trboveljska mladina se poklonila Prešernu. Danes ob pol 11. je polodnja šolska mladina deške in dekliške osnovne šole v Trbovljah II. špek rož na Prešernov spomenik in se poklonila njegovim manom s deklaracijami več njegovih pesmi. Popoldne je pela v radiu ciklus pesmi pod naslovom »Otrok svojemu očetu-rudarju«.

— Konj utonil v Grubarjevem kanalu. Danes dopoldne okoli 9. se je pripetila v Grubarjevem kanalu na špičici težka nesreča. Neki voznik je peljal voz, naložen s perilom ob Grubarjevem kanalu na špičici kjer pero perilo. Blizu perila se mu je konj nenadoma splašil in zavozil v kanal. Voznik je v zadnjem hipu skočil s voza. Konj je pa z vozom strmoglavil v vodo. Padel je tako nesrečno, da se je voz prevrnil čez njega in ga tiščal pod vodo. Konj je utonil. Ribiči in čolnarji so prihiteli na pomoč ter rešili perilo.

Kino Ljubljanski dvor!

Danes zadnjič

V okovih harema

Greta Nissen!

Ob 4., 7., 8., 9. uri.

— Društvo »Tresnost« priredi svoj redni sestanek v sredo 5. t. m. ob 20. uri na moškem učiteljsku z običajnim dnevnim redom.

— Krajevni odbor Rdečega križa v Ljubljani izreka najsrčnejšo zahvalo čenjenemu ljubljanskemu občinstvu, ki je izkazalo naši organizaciji simpatije v nedeljo 2. t. m. s tem, da je darovalo za ferijalno kolonijo revnih ljubljanskih šolarjev. Posebno se tu žduhvaljamo častitim damam, ki so trdovala dragoceni čas in neumorno pomagale pri naravnem dnevu.

— Pri javni borzi dela v Ljubljani je v času od 26. maja do 1. junija 1929 iskalo dela 765 moških in 312 ženskih, skupaj 1077 brezposelnih. Prostim mest je bilo 95 moških in 41 ženskih, skupaj 136. Posredovani so je izvršilo 68 moških in 36 ženskih, skupaj 104. Odpotovali so 3 moški: odpadli pa je 214 moških brezposelnih. — Delo išče: moški: 24 hlapcev, 7 drvarjev, 6 poljskih delavcev, 2 rudarja, 1 rudarski poslovođa, 3 vrtnarji, 1 pečar, 1 žebjar, 9 kovačev, 8 železolarjev, 4 kleparji, 1 brusar, 1 stroj. risar, 33 mizarjev, 2 kolarja, 2 žagarja, 1 plečar, 4 sedlarji, 3 usnarji, 3 strojarji, 3 tkalci, 1 predilec, 1 tapetnik, 17 krojačev, 41 čevljarjev, 1 čevlarski prirezovalc, 5 brivcev, 6 knjigovezov, 1 kartonažni delovodja, 2 mlinarja, 18 pekov, 4 mesarji, 1 natakar, 9 tesarjev, 5 slikarjev, 1 dimnikar, 9 zidarjev, 1 črkostavec, 4 pisarniške slugi, 9 pomoč. delavcev, 4 strojnik, kurjači, 8 avtomobanikov, 2 lesna manipulant, 1 ekonom, 1 lesostrožar, 11 stavbnih ključavničarjev, 3 vodovodni instalaterji, 9 vajencev: ženske: 11 pisarniških moči, 1 kontoristinja, 7 prodajalk, 4 natakarice, 7 šivilj, 1 šivilja perila, 6 šivilj za slavnice, 1 modistinja, 1 šeparica, 1 črkoslikarica, 9 postrežnic, 2 vajenki. Delo je na razpolago: moškim: 8 hlapcem za kmečko delo, 1 gozdarju, 2 cementarjem, 2 del. roč. opekar., 1 lončarju, 1 strojniku, 2 kurjačem, 4 livarjem, 3 kleparjem, 4 ključavničarjem, 4 mizarjem, 2 navad. kolarjem, 1 kolar za karoserije avtomobilov, 1 žagarju-venec, 1 cirkularistu, 1 gateristu, 2 del. za les. skladišče, 2 tkalcema, 1 tapetniku, 7 krojačem, 8 čevljarjem, 3 pekomi, 1 slaščičarju, 2 mlinarjem, 1 soferju, 22 tesarjem, 32 zidarjem, 4 fasadnim zidarjem, 10 zid. strežajem, 4 tesačem-plančkam, 2 voznikom za les, 15 vajencem: ženskam: 1 pletilki, 1 tamburari, 1 natakarici, 2 kuharicam, 1 postrežnici, 2 služkinjama.

— Invalidska tombola v Celju. Kakor smo že poročali, priredi tudi letos krajevni odbor Udr. voj. invalidov v Celju veliko javno tombolo, katere čisti dobiček je namenjen v svrhu podpiranja najbednejših vojniš žrtve. Ker je pa od vsestranske radodarnosti in podpiranja odvisen dober uspeh te humanitarne prireditve, se odbor obrača z najljubnejšo prošnjo na p. n. trgovce, podjetja in druge zavode v mestu Celju in izven njega, da blagovolijo tudi letos izkazati svoje dosedanje sočutje do nesrečnih žrtve svetovne vojne, ter po svojih močeh pokloniti kak mlodar pooblaščenim nabiralcem. Vse ostalo cenj. celjsko in okoliško občinstvo se pa v ljubno prosi, da pridno posega po tombolinskih srečkah, ki so v predprodaji v vseh tukajšnjih trafikah in raznašalcih.

— Cebelarsko predavanje v Kočevju. Cebelarska podružnica za Celje in okolico priredi v nedeljo, dne 9. junija dopoldne ob 14. uri poučno predavanje pri čebelnjaku g. Rehova v Kočevju pri Celju. Vsi čebelarji in prav vsi, kateri se za lepo panogo kmetijstva zanimajo, so v ljubno vabljeni.

— Dve vinskih zgodbi. V soboto se je 69letni Matija B., delavec pri regulaciji Savinje tako nalezil rupe kapijice, da je za kresajo obležal sredi ceste, kjer se ga je usmili neki učence meštanske šole in ga kot prvi usmiljeni Samaritan odvedel z velikim naporom na policijo. Tam so ga spravili do prihodnjega jutra v hladilnico, da se je iztržnil. — Delavec Adolf K. iz Gaberja je prišel pijan v gostilno Franca Dobrajca v Gaberju in zahteval četrt litra vina »na kredoc. Ker mu gostilničar ni hotel ustreči, je vinjenji Adolf navil nanj in ga pošteno obdelal po obrazu in ostalih delih telesa. Da ni imel tudi sicer prav dostojnih in pravičnih namenov, dokazuje velik kamen, ki ga je aretacija našla v njegovem žepu o priliki aretacije.

— Ne uporabljaj tega imena. Posenstnik Viktor M. iz Konjice se je pripeljal na svojem kolesu v Celje, kjer pa se je kmalu pregrešil proti predpisom cestno policijskega reda. Pri zaslišanju na policiji je M. navedel napačno ime, kar mu pa ni dosti pomagalo, ker je neki njegov uslužni prijatelj sporočil M.-ov greh. Zdal bo dajal nespametni močakar kar dvojni odgovor.

— Osrednje društvo nižjih poštah in brzjavnih uslužbencev, kraljeva skupina Celje priredi 16. t. m. ob 3. uri dopoldne na Dečkovem trgu pred Narodnim domom v Celju veliko javno tombolo z mnogobrojnimi krasnimi dobroti, kateri so že v izlozbi trgovine M. Josek na Glavnem trgu. Tombolske karte po 3 Din se dobijo pri vseh pismonoših in raznih trafikah. 349/n

Proračun in mestni uslužbenci

Mestnim uslužbencem bodo baje znatno znižani prejemki. — Razburjenje med mestnimi uslužbenci, ki že itak ne živijo v dobrih gmotnih razmerah

V Ljubljani, 4. junija.

Med našimi mestnimi uslužbenci vlada zopet največje razburjenje. Ker občinski proračun ni odobren in zahteva finančno ministrstvo, da izdatki v l. 1929 ne smejo biti višji, kakor so bili v l. 1928, se govori, da postanejo mestni uslužbenci tisti daritveni oven, ki naj pomaga reducirati proračun ljubljanske občine s tem, da se jim izdatno zmanjšajo dosedajni prejemki. V času, ko deluje državna vlada za to, da zviša državnim uslužbencem notorično nevdržno nizke prejemke ter so se raznim politikem v državni službi prejemki že bistveno izboljšali, naj se ljubljanskim mestnim uslužbencem prejemki znižajo, dasi so avtonomni uradniki in uslužbenci ne le v Jugoslaviji, nego povsod tudi v sosednih državah, v Avstriji, Čehoslovski, Nemčiji itd. doslej bolj plačani, kakor državni uslužbenci.

Po razpisu finančnega ministra z dne 16. januarja t. l. smejo znašati osebni izdatki za mestne uslužbence največ tretjino vseh izdatkov občine, torej 33 odstotkov. V Ljubljani pa znašajo danes ti izdatki za uslužbenca splošne mestne uprave le 25,8 odst., torej globoko pod številko, ki jo določa finančno ministrstvo. Sosedni mesti. Maribor in Zagreb, potrebujejo za svoji splošni mestni upravi 29 odst., tako da je Ljubljana s 25,8 odst. najnižja.

Ako primerjamo današnje prejemke ljubljanskih mestnih uslužbencev z njihovimi prejemki l. 1914, vidimo, da prejemajo uradniki IV. činov. razreda le 40 %, V. le 44, VI. le 52, VII. le 56, VIII. 67, IX. 74 in X. 87 odstotkov predvojnih valoriziranih prejemkov. Slično so prizadeti tudi nižji mestni uslužbenci.

Povprečna valorizacija magistratnih prejemkov znaša (po preniknem ključu 1 : 10) pri nižjih razredih samo 66 odst. in pri višjih razredih celo le 48 odstotkov predvojne

plače. V najvišjih, najbolj odgovornih razredih je razlika najhujša! Ze predvojni prejemki so pomenili eksistenčni minimum za vsakega mestnega uslužbenca. Ze pred vojno večina ni mogla primerno živeti, stanovali, se oblačiti, vzgajati otrok in si privo, štiti kulturnega »luksusa« (knjig, novin, gledališča), ako ni delala še izven službe čisto globoko v noči. Danes, ko prejemajo mestni uslužbenci v Ljubljani komaj polovico predvojne plače, ko so se vsem stvarine izdatno zvišale, ko je prehrana, oblačenje, vzgoja in šolanje neprimerno dražje, danes žive malone vsi magistratovci od navijših do najnižjih uprav bedno, ako si še izven urada ne majo prisluziti postranskih skromnih dohodkov.

Razumljiva je torej velika razburjenost med ljubljanskimi mestnimi uslužbenci in silna nevolja nad faktorji, ki so krivi, da proračun, ki je bil itak uslužbencem skrajno neugoden, ni odobren. Včeraj popoldne je vršil sestanek delegatov Zveze organizacij mestnih uslužbencev in načelnikov vseh magistratnih uradov. Na sestanku se je soglasno povdarjalo, da bi vsako, tudi najmanjše znižanje dohodkov vse mestne uslužbenca začelo najtežje ter jim uničilo obstanek kulturnega človeka. Danes, ko je končno tudi država oziroma vlada uvidela, da je eksperimentiranje z uradnim roditelj za državo najslabše posledice in da je primerno plačano uslužbenstvo jamstvo za dobro, pošteno in ekspeditivno upravo, danes ljubljansko mestno uslužbenstvo pričakuje ne le, da se zavrne vsak poizkus okrnitve prejemkov, nego da se obč. svet čim prej loti dela, ki prinese končno vsem uslužbencem pošteno valorizirane predvojne službene prejemke. To bo na korist vsej občini, hišnim posestnikom, naši obrti, trgovini, industriji in kulturi. Vse Fordovih modernih načel, gospodje občinski očetje!

Odboru „Sloga“

Ob priliki 10-letnega obstoja je izdalo Narodno železničarsko društvo »Sloga« brošuro, s katero naj bi predložila javnosti celotno sliko o svojem plodonosnem delovanju od početka do danes.

Z zadovoljstvom priznavamo »Slogi« velike zasluge za razvoj glasbenega življa v Ljubljani, toda na svoje začudenje smo ugotovili, da v brošuri med imeni kulturnih delavcev, ki so delovali in še delujejo pri »Slogi«, ni najti dolgoletnega dirigenta, višjega komisarja drž. žel. g. Julija Bučarja, ki ima edini zaslug, da je godba na pihala na razmeroma zelo visoki stopnji.

Ni nam znano, kakšno ozadje ima ta nedostatek, toda dolžnost merodajnih faktorjev bi bila, da zabeležijo to dejstvo vsaj kot kronisti.

Gospodje, verujte nam, ta vaša poteza je bila slaba, dasi premišljena.

Objektivni opazovalci.

Nova regulacijska črta Dunajske ceste

Gospod doktor!

Da ne bom negativen, hočem biti tudi pozitiven.

Povdarjam nujnost regulacije Dunajske ceste. Priznavam to, vendar pa mi dovolite nekoliko pojasnila.

Normalno vozi preko Dunajske ceste dnevno 54 osebnih in kakih 46 tovornih, skupno povprečno 100 vlakov. To je po mojem mnenju maksimum, in pride pri tem en vlak na 12 min., to je en vlak na ca. en četrt ure. Ta promet še ni tolik, da bi mogel ovirati osebni in vojni promet na tem kraju Dunajske ceste.

Glavno, kar po mojem mnenju ovira promet je, da železniška uprava rabi ta del proge za ranžiranje in premikanje vlakov.

Da se torej za prvi čas omili promet na tem kraju, bi bilo treba železnici prepovedati uporabo javne ceste za ranžiranje in premikanje vlakov. S tem bi bilo že nekaj pridobljeno. Za te vrste obrate imajo vsi večji kolodvorji posebne prostore, zakaj bi bilo to v Ljubljani drugače.

Na ta način bi se dobil tudi čas za razmotrivanje glede ureditve kolodvorskega vprašanja.

Kar se tiče nadvoza in podvoza, moram reči, da nisem ne za enega, ne za drugega. Nadvoz bi, poleg tega, da bi oviral normalni promet, izgledal kakor kak nestor, kazil bi perspektivo in bi povzročil marsikatero avtomobilsko nesrečo. Podvoz pa bi imel druge redotkatke. Eden bi bil kanalizacija, osir, odvoda deževnice, zahteval bi pa tudi preure v obstoječe kanalizacije od topničarske vojašnice, kar bi stalo ogromne vsote. Ena kot drugo tedaj ni priporočljiva.

Kaj pa potem? Ker bi se ti posmleki pokazali pri vseh prelazih, ne ostane drugega, nego da se železnica sama v

območju mestnega pomeja poglubi in ostanje ceste v naravni legi.

Mesto in njegov promet je tu na prvem mestu vpoštevali, šele v drugi vrsti pride železnica v poštev.

Tako presoja tudi v drugih državah važnost mest, in je ponekod običaj, da niso rampe zavorjene preko ceste, ampak preko železnice. Pri poglobitvah železnice bi imela ona tudi nositi vse stroške za dela, ne pa da se nasprotno vse prevali na mesto, ki obilnega prometa na železnici ni za krivilo.

Ker mi ni znano, kako so se vršile tozadevne ankete, in v koliko so se ta mesto nujno in važna vprašanja obravnavala, se ne morem spuščati v podrobnosti. Le toliko si upam trditi, da je edina možna rešitev s preložitvijo železnice in da regulacija Dunajske ceste v smislu načrta ni priporočljiva.

F. S.

Nova regulacijska črta Dunajske ceste bi to cesto, ki je ena najbolj ravnih in najlepših v Ljubljani in njeni okolici, samo pokvarila. Ta cesta je bila nekada tu, kar je sedaj južna železnica. Po tej cesti sta se l. 1821 pripeljala v Ljubljano avstrijski cesar in ruski kar na kongres. Ob tej cesti se je začel novi del Ljubljane radi suhih in ravnih tal v zadnjem času hitro razvijati. Na tej cesti kaže umetne klanee narejati bi bilo v protislovju z dejstvom, da se v starem delu mesta že od potresa sem klanci znižujejo in zravnjavajo.

Vzrok nove regulacije črte Dunajske ceste naj bi bil ta, ker se nameravajo kurilnice iz glavnega kolodvorja premestiti na gorenski kolodvor, da bi bile kurilnice za vse ljubljanske železniške proge na tem kolodvoru. Umestnjeje bi pa bilo, da bi se kurilnice z glavnega kolodvorja premestile na gorenski kolodvor, kjer je za nje in železniške vozove še dovolj prostora. Na ta način bi dobili glavni kolodvor potreben prostor, gorenski bi bil razbremenjen in Dunajska cesta bi lahko ostala taka, kakršna je sedaj.

J. S.

— Pozor pred izkoriščevalci občinske podpore! Pišejo nam: Zadnjič ste priobčili članek »Ljubljanska občina za bolehole otroke«, v katerem ste navedli nekaj prošnjiširokomašnih občanov, ki bi radi poslali svoje otroke na račun mestne občine v poštiniško kolonijo. Med prošnjiš je tudi nekdo, ki ima trafiko in redne mesečne dohodke kot poštini uslužbenec, a poleg tega zasluži tudi njegova žena kot šivilja tako, da živi rodina v razmeroma dobrih gmotnih razmerah. Mnenja smo, da taki ljudje nimajo nobene pravice do občinske podpore, ker imamo v mestu dovolj res siromašnih in podpore nujno potrebnih družin. Mestna občina naj pri pošiljanju otrok v poštiniško kolonijo pazi na izkoriščevalce dobrodelnosti.

Kupujte pri tržkah, ki inserirajo v »Slovenskem Narodu«!

August Blanche:

49

Na valovih strasti

Roman

— Čujte, monsieur, — je pripomnil vratar, — ali smatrate monsieur Geronniere za premogajca in mademoiselle za grizeto, da vprašate, če sta ob osemih zjutraj doma?

Cambona je spravilo to vprašanje v zadrego tako, da ni vedel kaj odgovoriti.

— Kaj ste že pozabili, kolikokrat ste bili tu včeraj? — je nadaljeval vratar.

— Ni izključeno, da sem pozabil, monsieur, — je odgovoril Armand, — ker sem vam odprl vrata dopoldne osemkrat, popoldne pa štirikrat, skupaj torej dvanaškrat ali enajstkrat več nego je bilo treba.

Pri tem je napravil vratar kretinjo, ki je jasno pričala, da hoče našega junaka postaviti pod kap.

— Toda, predragi monsieur, — je dejal Armand, — kaj sem jaz kriv, da včeraj niti monsieur Geronniere, niti njegove nečakinje ni bilo doma? Saj veste, da sem vas opetovano vprašal, če sta doma.

— Zakaj pa niste pustili vizitke? — odgovarjam, kakor sem odgovoril včeraj, da nikoli ne puščam vizitke.

— Jaz pa pravim, kar sem dejal včeraj, da niti monsieur Geronniere, niti mademoiselle ne sprejme nikogar, kdor ne odda vizitke. Toda oprostite, v veži je hladno.

— Res je, pa stopiva k vam, monsieur, kajti prepričan sem, da bo pri vas topleje.

— Pravkar sem v svoji sobi zakuril... adieu, toda za vas velja du revoir, monsieur.

— Kaj ste pozabili, da moram sporočiti monsieur Geronniere ali njegovi nečakinji zelo važno novico?

— A na kaj se nanaša ta novica, če smem vprašati? — je vprašal vratar.

— Vi, ki ste tak star pošteni, bi pač lahko vedeli, da skrivnost, ki jo zdajo postopaju, ni več skrivnost.

— Oho, postopaju pravite! — je pomnil vratar. Zamišljeno se je nasmehnil in stopil k vratom svoje sobice.

— Predno odidete, bodite tako prijazni in zaprite za seboj vrata, — ga je opozoril vratar in se vrnil v svojo sobico.

Armandu ni preostajalo drugega nego izpolniti vratarjevo povelje. Odšel je po ozkem hodniku in se tolažil, da mu to pot bankir in njegova nečakinja ne uideata.

Točno ob desetih, torej čez dve uri, je Cambon znova potikal na ista vrata, ki so se takoj odprla, kajti vsi vratarji niso tako srečni, da bi imeli okno na ulico. Da je imel vratar okno na ulico, bi bil naš junak zamen razbijač po vratih.

— Parbleu! Ze zopet vi! — je zagodrnjal vratar srdito.

— Monsieur Geronniere in mademoiselle sta doma, — je zatrjeval Armand.

— Ste o tem prepričani?

— Da, k sreči za našo oba ima ta hiša samo en vhod.

— No torej, kaj hočete?

— Ker je ura že deset, sta menda oba že pokonci.

— Iz tega sledi?

— Da bom končno lahko govoril z njima.

— Uračunali ste se, Monsieur Geronniere n'koli ne vstane pred dvanaajsto.

— Tem bolje.

— Glej no... Tem bolje?

— Da, kajti če prav promislím, se moje poslanstvo ne tiče njega.

Po teh besedah je Armand obrnil vratarju hrbet in krenil na dvorišče. Vratar je presenečeno gledal za njim in ni vedel, kaj naj si misli o tem vsiljivem in predrznem gostu. Končno si je premislil in stopil za njim. Toda predno ga je dohitel, je Armand že trkal na vrata glavnega poslopja. Odprli so mu in tako se je srečno otresel vratarja.

— Ali bi lahko govoril z mademoiselle Geronniere? — je vprašal lakaja v krasni livreji, ki mu je sicer odprl vrata, toda stopil je predenj.

Lakaj je premeril delavca od nog do glave, z odgovorom se mu pa ni mudilo. Siromašna Armandova obleka mu ni mogla razvezati jezika.

Armand je ponovil svoje vprašanje z nestrpnostjo, ki ni hotela ostati brez odgovora.

— Mislim, da ne, — je odgovoril lakaj samozvestno in zamahnil z roko, češ, glej, da se izgubiš.

— Bodite tako prijazni in vprašajte, — je nadaljeval Armand ne meneč se za lakajevo kretinjo.

— Koga pa naj javim? — je vprašal lakaj zaničljivo.

— Mademoiselle me še ne pozna po imenu. Recite ji, da bi rad govoril z njo nekdo, ki ji prinaša zelo važno novico.

— Pridite ob novem letu, kajti samo takrat se dele darila, — je odgovoril lakaj smeje.

— Ali niste slišali, kaj sem dejal! — je vzklíknil Armand in potisnil lakaja k zidu, — Ali niste slišali, da moram sporočiti vaši gospodi zelo važno novico?

— Monsieur! To je nasilje! — je vzklíknil sluga in prebledel, kajti jeza vpliva na vsakega človeka drugače.

— Menda bi se radi z menoj prepirali, — je nadaljeval Armand, — Toda jaz se nikoli ne prepiram z nesramno služničadjo, marveč jo raje ukrotim, monsieur. Zelo me mika izbiti vam tucat zob, pardon!

— Monsieur! Vi bi si dovolili...

— Treščiti vas ob zid, da bi stali tam nalič kipu v vdolbini, — je zakričal Armand, — Da, to bi si dovolil. Menda se vam še nikoli ni sanjalo o taki časti.

Lakaju se res še nikoli ni sanjalo o taki časti, ker se pa tudi ni potegoval za njo, je na ves glas zakričal.

— Kaj pa je? — se je začul od zgoraj ženski glas.

Armand je obrnil lakaju hrbet in hitel po stopnicah v prvo nadstropje. Na stopnicah se je pojavila mlada, lepo oblečena ženska pojavičnega obraza.

— Aha, to ste vi, monsieur, ki ste bili že včeraj tu in ste...

— Vpraševal po mademoiselle, — jo je prekinil Armand, — Da, jaz sem.

— Aha, se že spominjam. No in kaj bi radi, monsieur?

Problem usmrtnitve iz usmiljenja

Nemški pravniki so razpravljali o problemu usmrtnitve iz usmiljenja, pa ga niso mogli rešiti tako, da bi bil zrel za uzakonitev

Večkrat se pripeti, da usmrti sorodnik ali človek svojega bližnjega iz usmiljenja, ker je dotični že itak zapisan smrti in ker ga hoče rešiti trpljenja. Taki primeri so v zvezi z evtanazijo, to je z mislijo olajšati odnošenje prikrasiti umetno muke umirajočega. S problemom evtanazije so se pečali te dni nemški pravniki, ki so razpravljali o reformah nemškega kazenskega zakonika.

Nemški pravniki so točno opredelili, kaj spada pod pojem evtanazija. Življenje človeka, ki naj bo predmet evtanazije, mora ugašati, njegova smrt mora biti absolutno sigurna, med predvidenim koncem in umetno usmrtnitvijo mora poteci samo kratka doba. Z drugimi besedami povedano, predmet umetne usmrtnitve ne sme biti človek, ki bi utegnil živeti še nekaj dni, tednov, mesecev ali celo let. Samo pri umirajočem človeku se da po mnenju nemških pravnikov govoriti o tem, ali je umetna pospešitev njegove smrti kaznjiva ali ne. V vseh drugih primerih je pospešitev smrti umor ali uboj.

Nemški pravniki so se na svojih posvetovanjih sicer dotaknili tega perečega problema, niso pa odgovorili na vprašanje, je-li za pospešitev smrti potrebna prošnja ali dovoljenje dotičnega bolnika in da-li ga more rešiti trpljenja kdorkoli ali samo zdravnik. To je raz-

umljivo, kajti vsako teh vprašanj se nam pokaže v drugačni luči, če ga presojamo s te ali one strani. Nerešeno je še vedno vprašanje, ali moremo pripisovati odločilni pomen želji odnošenje zahtevati muke. Odprto je tudi vprašanje, ali moremo pri bolniku, ki preživlja zadnje ure govori o tem, da je izrazil svojo željo ali prošnjo pri popolni zavesti. Sploh je pa vprašanje, ali more izraziti tako željo človek, ki se bori s smrtjo.

Pravniki še niso zavzeli končne odločitve stališča tudi v vprašanju, ali ima pravico prikrasiti umirajočemu muke samo zdravnik. Vprašanje je namreč, če ne bi bile s tem dane zdravnikom prevelike pravice. Ni izključeno, da bi si nakopali zdravniki splošno nezaupanje, če bi smeli po svoji uvidevnosti posegati v delokrog narave in usmrtiti vsakogar, ki je nedvomno zapisan smrti. Zelo dvomljivo je tudi, ali bi zdravnik v takih primerih ne zlorabljal svoje pravice. Nemški pravniki niso prišli do pozitivnih rezultatov, kar je razumljivo, kajti problem evtanazije ni niti v naši moralni zavesti tako jasno rešen, da bi bil zrel za poseben zakon, po katerem bi bilo dovoljeno posegati v delokrog narave in prikrasiti muke onim, ki se že bore s smrtjo in za katere itak ni več rešitve.

Slepar slabelega spomina

Soproga nekega pariškega bankirja se je izprehajala nekega večera po Rue de Rivoli. Nenadoma je stopil k nji eleganten gospod in jo nagovoril: Oprostite, milostiva, da vas ustavim kar na cesti, toda rad bi vas prosil, da mi storite uslugo. Sem Rus, začasno bivam v Parizu in ostal sem brez denarja. Imam en rubelj drobja in ker je prepozno, da bi v banki menjal denar, vas prosim, da mi posodite na tale bankovec za 1000 rublev 500 frankov. Daste mi svoj naslov, jutri vam pa denar osebno vrnem.

Dama je bila prvi hip presenečena, potem je pa izjavila, da mu rade volje pomaga iz zadrege. Ker pa ni imela toliko denarja pri sebi, mu je dejala, naj počaka, da skoči k svojememu možu, ki jo pričakuje v bližnji kavarni. Rus je čakal in dama se je kmalu vrnila, toda ne sama. Spremljal jo je gospod, ki pa ni bil njen mož, ampak policijski uradnik. Sumljivega Rusa je takoj zasiljal. Pred zaslišanjem mu je pa dama pripovedovala, da sumljivega moža ne vidi prvič. Piše da se Lebner in ni Rus, marveč Poljak. Pred tremi leti jo je nagovoril na istem kraju in z istimi besedami. Takrat mu je hotela pomagati iz zadrege in posodila mu je 500 frankov, toda drugi dan se je izkazalo, da ji je dal mož rublje Kerenskega, ki nimajo nobene vrednosti.

Videč, da se je ujel, je Lebner priznal, da dame po treh letih ni spoznal. Drugi dan je moral pred preiskovalnega

sodnika, kjer je izjavil, da je brez službe in da si je hotel pomagati iz zadrege s sleparijo. Ne spominja se pa, da bi bil pred tremi leti na enak način osleparil isto damo.

NOGAVICE Z ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, za to najcenejše!

Nova najtrša kovina

Z novo najtršo kovino, ki jo izdelujejo v Kruppovih tovarnah, se da rezati celo jeklo. Krupp je nazval to kovino widia. Ime je nastalo iz prvih zlogov dveh besed Wie Diamant. Novo kovino so uvrstili po trdoti takoj za diamantom. Widia reže steklo in porcelan kakor nož les. Da se nabrusiti in ostane zelo dolgo ostra.

Nedostatek nove kovine je samo njena prodajna cena. Krupp prodaja novo kovino po 500 dolarjev za angleški funt, čeprav so snovi, iz katerih je se-

stavljena, razmeroma poceni. Izdelovanje kovine je sicer drago, toda glavni vzrok, da je nova kovina tako draga, je v tem, da imajo Kruppove tovarne monopol na novo kovino. Krupp je odstopil pravico izdelovanja nove kovine proti ogromni odškodnini ameriški General Electric Company in se dvema ameriškim tovarnam, Ameriška industrija uvaja novo kovino pod imenom carboly. Gospodarski pomen nove kovine je zelo velik.

Pri boleznih želodca, črevesja in presnavljanja privede uporaba naravne »Franc Josefove« vode prebavne organe do rednega delovanja in tako olajša pot hranilnemu, da pridejo v kri. Zdravniška strokovna izvedenja povdarjajo, da se »Franc Josefova« voda zlasti koristno kaže pri ljudeh, ki se malo gibljejo. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Zemlja bo kmalu izčrpana

Dunajski profesor During je predaval te dni v akademiji znanosti o zanimivem problemu, kako dolgo more zemlja se preživljati človeštvo. Izjavil je, da bo zemlja čez 150 do 300 let tako izčrpana, da ne bo mogla več preživljati ljudi, če se bo človeštvo množilo tako hitro kakor zdaj, ko znaša letni prirastek okrog 20 milijonov. Po mnenju prof. Duriga bi se morali vsi narodi na svetu zamisliti v ta problem in uravnati po njem svoje življenje. Usoda človeštva bo namreč zapečaten, čim bo zemlja tako izčrpana, da ljudem ne bo mogla več nuditi sredstev za življenje.

Prof. Durig meni, da bo moralo človeštvo polagoma omejevati svoje število tako, da bo zemlja končno zelo redko naseljena, kakor je bila v kamennitih dobi. Pozled v bodočnost kaže boj zadnjih živali z zadnjim človekom za vsakdanjo hrano. Kljub moderni tehniki in vsem pripomočkom, ki jih ima današnji človek v borbi za obstanek, bo v oddaljenem spopadu za zadnje ostankе hrane človek podlegel živali, ker bo tako izčrpan, da mu vse moderno orožje ne bo nič pomagalo.

Špekulant.

— Hotel sem se oženiti z bogatim dekletom, pa se je zaroka razdrila.

— Zakaj pa?

— Tik pred poroko sem zvedel, da potroši vsako leto za obleke 100.000 dinarjev.

— In ostal si samec?

— Ne, poročil sem se z njeno šiviljo.

— Iz zakonskega raja.

Novopečen zakonski mož: Verjemi mi, prijatelji, odkar sem poročen, se mi zdi, da sem v raji.

— To ti rad verjamem, — mu odgovori starejši zakonski mož.

— Jaz sem najbolj zadovoljen, če mi napravi žena rajsko omako.

Po živinski razstavi.

Dekla: Oče, pojdite hitro v stajo, naša najboljša krava je začelo napenjanje.

Gospodar: Beži no, kaj ti pride na misel! Napihuje se, ker je dobila prvo nagrado.

Blaga pena daje mehko in lepo kožo.

Albus milo za roke je toaletno milo velike vrednosti. Njegova blaga pena prodira v najdrobnejše luknjice in jih očisti znotaj in prahu, ne draži kože in je ne kvari, nasprotno: od njega postaja koža mehka in nežna.

Albus milo za roke je izdatno, zato uspešno in ceno. Gospodinja, ki ga pozna, ga ceni zaradi njegove odlične kakovosti.

Albus milo za roke se dobiva po vseh trgovinah.

Albus milo za roke
Proizvajal: Albus, tvornica mila, d. d., Novi Sad

>Mali oglasi<

Vstaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znaklo — Na vprašanja brez znaklo ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas Din 5 —

»Walter« pletilni stroji

po želji tudi z aparatom za vzorčenje in pletenje v več barvah delujejo najsigurnejše, popravila sploh ne potrebujejo. Zaloge in posk v Ljubljani P. Kos. Židovska ulica 5. 48/L

Brivski pomočnik

perfekten v striženju bubi glavice, star nad 20 let, dobi takoj mesto z visoko plačo pri Petru Uršulesku v Murski Soboti. 1200

Z najboljšim uspehom

se nad 23 let uporabljajo Larucin kapsule za ozdravljenje spolnih bolezni (triper, belo kapanje). V vsaki lekarni puščica Din 25.— S pošto pošlje lekarna Blum, Subotica. 29-L

Letovišče

na Bledu, miren in solnčen kraj, se odda 1—2 meblovani sobi event. tudi s hrano, v mesecu juniju. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod Mirno 1169«. 1169

Stavbno parcelo

820 m² ob cesti v Rožno dolino, prodam. — Poleg parcele je napeljan vodovod in elektrika. — Cenjene ponudbe na upravo »Slovenskega naroda« pod šifro »Krasna lega 1883/1073«. 1169

Hiša z vrtom

prilpna za obrt, v Sp. Šiški, se prodaja. Naslov pove upravištvu »Naroda«. 1191

Avto šestdeseden

generalno popavljen, pripraven za avtomobil, za Din 15.000 na prodaj. Zamenja se eventualno za les. Ponudbe na Janko Florjancič, Hotel Europa, Bled 2. 1198

Šofer

zanesljiv voznik in mehanik, za tovarne avtomobile Saurer in Laurin-Klement na ogled, dobi takoj službo. Ponudbe na tovarno cementa v Mojstrani. 1199

Elegantna gosposka soba

v paviljonu

„E“

koja 72-74

ROK BERLIC
ZAPUŽE

Nasproti gostilne »Slepi Janez«

prenavlja, čisti in osvežuje krl, izboljša slabo prebavo, slabotno delovanje črevesja, naplavanje, obolenje mokraćne kisline, letar, bolca in žolčni kamen. — Vzpostavlja apetit in izboljša učinkovitost pri arteriosklerozah. — »PLANINKA« tal je pristen v plombiranih paketih po Din 20.— z napismom proizvajalca: LEKARNA BAHOVEC, Ljubljana, Kongresni trg. Dobit se v vseh lekarnah.

Naiboliši češki blagov

Zalamentno čistovolnne moške in damske blagove zadnjih novosti

pomladno in letno sezijo

razpošilja najbolj renomirana

ZALOGA TVORNICE SUKNA

SIEGEL - IMHOF - BRNO

Palackého tř. 12, Československa

uvučja izbira. (Najnižje tvornične cene. Najsolidnejši zvršitev vseh narodit. Na zahtevo vzorci raston in goštinne oprost)

NAJBOLJŠE TAMBURICE

arkaševga in vremškega sistema zdeluje in razpošilja ob amstvu

stara hrv. tvornica tamburice

Stjepan M. Gilg

Sisak 610

Kačičeva ulica 174 (Hrvatska)

Genovnik tamburice pošljem na zahtevo zaston in Odlikovan z dvema zlatima kolajnama

Največja zaloga oblačil za gospode in dečke

J. MAČEK
Aleksandrova cesta št. 12

MARIJA ROGELJ
manufakturna trgovina
perilo za dame in gospode.
Blago dobro, cene nizke.
Šv. Petra cesta 26

Ogleite si razstavo na velesejmu paviljon „E“ štev. 100

rolete in žaluzije z najnovejšo vizivo tvrdke

IVAN BERNIK, Linhartova 16